

Posudek školitele
na doktorské studium v oboru klasická filologie na FF UK a doktorskou práci
Mgr. Marcely Slavíkové „Aristides Quintilianus a postavení jeho spisu Peri
músikés mezi dochovanými hudebně-teoretickými spisy“

Disertační práce „*Aristides Quintilianus a postavení jeho spisu Peri músikés mezi dochovanými hudebně-teoretickými spisy*“ představuje završení doktorského studia Mgr. Marcely Slavíkové, jež započalo v říjnu r. 2006 a proběhlo podle nekreditového systému; v následujícím představím podrobně jeho průběh včetně všech povinností, jež doktorandka náležitě splnila, ve druhé části pak vlastní disertační práci.

V květnu r. 2007 absolvovala Mgr. Slavíková atest na oboru filosofie prací „*Role hudby v Platónově koncepci státu*“, která byla examinátory, dr. Jirsou a dr. Rukriglovou, hodnocena jakožto „velmi erudovaná, prokazuje výtečnou znalost studovaných textů“; v září téhož roku pak Mgr. Slavíková složila atest z francouzského jazyka.

V červenci r. 2009 splnila Mgr. Slavíková atest z literární komparatistiky prací „*Postava pěvce v řecké a římské literatuře*“, o níž se hodnotitel dr. Martin Pokorný vyjádřil jako o „odborně fundované a obsahující originální zjištění“.

Státní doktorskou zkoušku doktorandka úspěšně složila dne 17. 9. 2009.

Kromě toho se Mgr. Slavíková zúčastnila dvakrát kolokvia EUROPAEUM Classics Colloquium; v listopadu 2007 vystoupila v Oxfordu s příspěvkem: *Pseudo-Plutarch's Dialogue On Music: A Compilation or a Literary Work?* V listopadu 2009 pak pronesla na kolokviu, konaném v Praze s ústředním tématem „*Teachers, Teaching, and Students*“, koreferát k příspěvku Mgr. Prchlíka *Did Symmachus learn Greek?*

Během studia také doktorandka publikovala dvě recenze (Černý, M. K., *Hudba antických kultur*, 2. vyd. Praha, Academia, 2006, in: *Hudební věda* 44, 2007, s. 361–363; dále *Apothegmata – výroky a příběhy pouštních otců, svazek I, II* z řeckého a latinského originálu přeložil a komentářem opatřil Jiří Pavlík, Praha, Benediktinské arciepatství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2000, 2005; in: *Auriga* ZJKF 50, 2008, s. 132–133) a dva samostatné příspěvky (*Svatá Apolena, patronka zubních lékařů*, in: LKS 22, č. 2, 2012, s. 32–33; *Postava pěvce v řecké mytologii*, in: *Visuque et auditu iuxta venerabilis adrogantiam effugerat*, Sborník k 80. narozeninám prof. Bohumily Mouchové, Praha 2013, s. 153–155). V r. 2013 se jí podařilo získat grant GA UK (č. 5454/2013) *Pseudo-Plútarchos O Hudbě*, jehož hlavním výstupem bude vydání překladu a komentáře daného spisu (spolu s úvodní studií) v nakladatelství OIKOYMENH v r. 2014. Mgr. Slavíková tento text, který představuje přepracovanou podobu její diplomové práce, zdařile připravila, a kromě toho v rámci grantového úkolu absolvovala v srpnu–září 2013 studijní stáž na Univerzitě Adama Mickiewicze v Poznani, kde s prof. K. Bartol, přední evropskou odbornicí na řecké

muzikologické spisy a autorkou v polštině vydaného překladu a komentáře k Pseudo-Plútarchově spisu *O hudbě*, mohla konzultovat jak problémy týkající se tohoto spisu, tak také terminologické i věcné problémy, řešené v její disertační práci.

Mgr. Slavíková si už ve své diplomové práci zvolila téma, které vyžaduje řadu odborných kompetencí: je jím studium antických, v tomto případě řeckých hudebních či přesněji muzikologických spisů. Po ztrátě prof. Černého, jehož monografie věnovaná antické hudbě byla nedávno znovu vydána nakladatelstvím Academia, je Mgr. Slavíková v podstatě jedinou odbornicí v ČR, která je s to se takto složitým a komplexním tématem zabývat. Ostatně jak sama píše v tezích své disertace, právě nad diplomovou prací byla přivedena k ústřední otázce disertace, totiž o čem vlastně vypovídají pozdní řecké, resp. latinské muzikologické spisy – reflektují nějak hudební praxi jejich vlastní doby, nebo vycházejí pouze z již existujících spisů, které mají v jejich pohledu téměř kanonickou autoritu?

Zodpovědět tuto otázku si vyžádalo několik kroků. Nejprve doktorandka prozkoumala, na základě dochované evidence, proměny řecké hudby od 5. stol. př. Kr. až do doby Aristidovy (ta bývá stanovována různě, autorka argumentuje pro 3.–4. století, ale i kdybychom *ex hypothesi* uvažovali o století předcházejícím, tedy druhém, stále činí časový rozestup několik století); tato studie zaujímá první kapitulu práce.

Následující obsáhlá část práce představuje zaostření na dílo Aristida Quintiliana *O hudbě* – dílo, jež bylo vybráno právě pro svůj komplexní charakter. Nejprve je stručně představen historický a myšlenkový kontext díla, dále jeho struktura a obsah (zde je také poukázáno na některé nesrovnalosti ve spise přítomné), otázka autorství a datace a následně jsou uvedeni i Aristidovi pokračovatelé.

Po tomto uvedení přistupuje doktorandka k překladu první knihy spisu. Zde je třeba zdůraznit, že se jedná o úkol nesmírně náročný, neboť, jak autorka zdůrazňuje, v češtině neexistuje standardizovaná terminologie pro antické spisy zabývající se hudbou, a z toho důvodu bylo třeba řešit řadu terminologických otázek. Zde autorka přirozeně navázala na práci prof. Černého a využila také konzultace s prof. Bartol. Překladatelská strategie tohoto typu spisů je už z povahy věci problematičtější a byla tématem četných konzultací s vedoucí práce. Domnívám se, že finální tvar je zdařilý, že snaha autorky vyjít někdy čtenáři vstříc nejde nad rámec povoleného; přirozeně některé termíny jsou diskutabilní a lze jen doufat, že i diskuse nad touto disertací přispěje k vyjasnění případných nejasností.

Následující komentář je velmi důkladný, usiluje nevynechat nic podstatného už z hudební či metrické teorie nebo z kulturního kontextu díla. Autorka si v něm připravuje půdu pro srovnání provedené v závěrečné kapitole práce, kdy – po komparaci popisu vybraných hudebních fenoménů v díle Aristidově a v dílech jeho předchůdců – se ukazuje, že jakkoliv je jeho spis *O hudbě* unikátním souborem muzikologického bádání starověku, nevypovídá o reálném stavu hudby v jeho době.

Součástí práce jsou také přílohy, které představují část dochované evidence a

názorně ilustrují řadu zkoumaných fenoménů hudební teorie.

Při práci na disertaci doktorandka prokázala, jak už bylo řečeno, řadu kompetencí: dokáže pracovat s pramennou literaturou rozmanitého charakteru (včetně komplikovaných prací filosofického rázu), k bohaté sekundární literatuře přistupuje poučeně a kriticky. Výklad je přehledný, stylově vyvážený, formulace jasné, stejně jako struktura práce i závěry, k nimž došla. Svou strategii doktorandka podrobně představila v tezích své disertace.

Práce jako celek tedy představuje promyšlený a sourodý, vnitřně kompaktní a koherentní celek, který považuji za v českém prostředí mimořádně závažný a potřebný; za úvahu stojí otázka publikace práce a také jejích výsledků (např. v angličtině). Pevně doufám, že Mgr. Slavíková bude ve svých muzikologických zkoumáních pokračovat dál.

Předkládaná práce jednoznačně vyhovuje nárokům na disertační práci kladeným, a doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze 31/3/2014

Mgr. Sylva Fischerová, PhD.